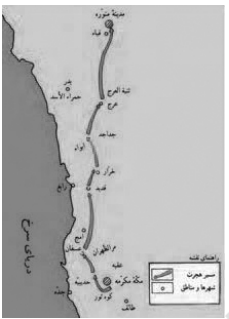

ردیف	«سؤالات»	نمره														
الف)	جمله‌های درست یا نادرست را مشخص کنید. ۱. از مهم‌ترین رویدادهای دوران خلیفه‌ی دوم (عمر) فتوحات مسلمانان در سرزمین‌های مجاور شبه جزیره عربستان بود. ۲. در زمان امویان، درگیری و جنگ‌های زیادی میان مسلمانان و سپاه ساسانیان اتفاق افتاد. ۳. در زمان خلیفه اموی عبدالملک مروان دستور برگرداندن خط و زبان دیوان از فارسی به عربی داده شد. ۴. اعراب مسلمان نخست در جلولا سپاه ایران را شکست داده و تیسفون پایتخت پرآوازه ساسانیان را پس از مدتی محاصره تسخیر کردند. ۵. در سیاست‌نامه‌ها به شیوه کشورداری و مناسبات حکومت و مردم و در اندرزنامه‌ها به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم پرداخته می‌شد.	۲														
ب)	با کمک گرفتن از گروه واژگان جاهای خالی را پر کنید. «عثمان - مقدسی - ابوبکر بن ابی قحافه - ظفرنامه - شاه اسماعیل اول - بیت الحکمه - مسعودی - دارالندوه - تاریخ بیهقی - دارالندوه» ۶. سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی در ایران پیشینه‌ی دیرینه‌ای دارد که نمونه‌ای از آن کتاب ... اثر حمدالله مستوفی درباره ... می‌باشد. ۷. برخی از مورخان برای بررسی درستی یا نادرستی خبر یا گزارش تاریخی مانند ... به مسافرت می‌رفتند تا از نزدیک مکان رویداد را مورد مطالعه قرار دهند. ۸. نخستین فرد بیرون از خانواده رسول خدا که اسلام آورد، ... بود. ۹. پیامبر، پس از آگاه شدن از دسیسه مشرکان در ... برای کشتن خود، تصمیم به خروج مخفیانه از مکه گرفت. ۱۰. درآمدهای حاصله از سرزمین‌های فتح شده به عنوان عطایا در دوره خلافت ... میان مسلمانان توزیع می‌شد.	۲														
پ)	مفاهیم صحیح را از جدول سمت راست انتخاب و به جدول سمت چپ متصل کنید. <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">۱۱. بیانگر نفوذ و گسترش چشمگیر اسلام</td> <td>الف) پیمان نامه‌ی عمومی</td> </tr> <tr> <td>۱۲. ساکنان مهاجر بی‌بضاعت در مسجد</td> <td>ب) تشکیل نیروی دفاعی</td> </tr> <tr> <td>۱۳. به تعبیری قانون اساسی امروزی</td> <td>پ) پیمان عقبه دوم</td> </tr> <tr> <td>۱۴. به دنبال نزول آیات جهاد به پیامبر</td> <td>ت) صلح حدیبیه</td> </tr> <tr> <td>۱۵. مهم‌ترین وصیت پیامبر در حجة الوداع</td> <td>ث) اسلام آوردن قبایل</td> </tr> <tr> <td>۱۶. فتح و پیروزی آشکار از دید قرآن</td> <td>ج) اهل صفه</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ج) اتمام رسالت خود</td> </tr> </table>	۱۱. بیانگر نفوذ و گسترش چشمگیر اسلام	الف) پیمان نامه‌ی عمومی	۱۲. ساکنان مهاجر بی‌بضاعت در مسجد	ب) تشکیل نیروی دفاعی	۱۳. به تعبیری قانون اساسی امروزی	پ) پیمان عقبه دوم	۱۴. به دنبال نزول آیات جهاد به پیامبر	ت) صلح حدیبیه	۱۵. مهم‌ترین وصیت پیامبر در حجة الوداع	ث) اسلام آوردن قبایل	۱۶. فتح و پیروزی آشکار از دید قرآن	ج) اهل صفه		ج) اتمام رسالت خود	۲
۱۱. بیانگر نفوذ و گسترش چشمگیر اسلام	الف) پیمان نامه‌ی عمومی															
۱۲. ساکنان مهاجر بی‌بضاعت در مسجد	ب) تشکیل نیروی دفاعی															
۱۳. به تعبیری قانون اساسی امروزی	پ) پیمان عقبه دوم															
۱۴. به دنبال نزول آیات جهاد به پیامبر	ت) صلح حدیبیه															
۱۵. مهم‌ترین وصیت پیامبر در حجة الوداع	ث) اسلام آوردن قبایل															
۱۶. فتح و پیروزی آشکار از دید قرآن	ج) اهل صفه															
	ج) اتمام رسالت خود															

ردیف	«سؤالات»	نمره
ت)	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید. ۱۷. کتاب‌های سیاست نامه‌ای بیشتر حاوی چه موضوعاتی هستند؟ ۱۸. مهم‌ترین ویژگی تاریخ‌نگاری روایی چیست؟ ۱۹. چرا نمی‌توان قدرت و نفوذ قبیله قریش را به منزله حکومتی پایدار برشمرد؟ ۲۰. تصویر زیر نشانگر کدام رویداد بزرگ تاریخ اسلام است؟ ۲۱. چرا فتح شام برای اعراب مسلمان از اهمیت زیادی برخوردار بود؟ ۲۲. هدف معاویه از توسعه نیروی دریایی و گسترش فتوحات دریایی چه بود؟ ۲۳. یکی از زمینه‌ها و علل شکوفایی علمی و فرهنگی مسلمانان در عصر عباسیان را بنویسید. ۲۴. چرا ایرانیان در ابعاد مختلف در برابر بنی‌امیه به مبارزه پرداختند؟	۴
ث)	به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید. ۲۵. چرا تاریخ‌نگاری سلسله‌ای در دوره‌ی اسلامی رواج پیدا کرد و با کدام گونه‌ی تاریخ‌نگاری پیوستگی یافت؟ ۲۶. شیوه‌ی کار مورخ در تاریخ‌نگاری تحلیلی چگونه است؟ از برجسته‌ترین آثار دو نمونه را نام ببرید. ۲۷. چرا ساکنان شبه جزیره عربستان از نظر فرهنگی و تمدنی یا جوامع متمدن آن روز قابل مقایسه نبودند؟ برجسته‌ترین دستاورد فرهنگی اعراب چه بود؟ ۲۸. مدیریت امور نظامی و سپاه در حکومت پیامبر را بررسی کنید. ۲۹. چرا وضعیت جامعه اسلامی در دوران خلفای نخستین از نظر اقتصادی دگرگون شد؟ ۳۰. کدام خلیفه اموی شیوه متفاوت در حکومت اتخاذ کرد؟ تغییرات و اصلاحات وی چه بود؟ ۳۱. دوره‌های خلافت عباسیان، به لحاظ قدرت و نفوذ خلفا را نام ببرید. کدام خاندان‌های ایرانی در اداره امور عباسیان نقش مهم داشتند؟ ۳۲. مهم‌ترین رشته جنبش‌های عصر عباسیان با چه انگیزه‌ای شکل گرفت؟ دو جنبش ایرانی را نام ببرید.	۱۰
	جمع کل	۲۰

۲۲. فتح جزایر دریای مدیترانه و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان
۲۳. ۱- آموزه‌های قرآن و احادیث پیامبر ۲- خروج مسلمانان از شبه جزیره عربستان و فتح سرزمین‌ها ۳- حضور پیروان ادیان دیگر ۴- بروز اختلافات دینی میان مسلمانان ۵- حمایت مادی و معنوی برخی خلفا از عالمان (هر کدام از این موارد صحیح است).
۲۴. خلافت اموی در حقیقت یک دولت عرب‌گرا بود و نسبت به غیر عرب‌ها، خشونت و نفرت خاصی نشان می‌داد و به تحقیر آنان می‌پرداخت.
۲۵. فرمانروایان بزرگ و کوچک به منظور ثبت و ضبط رویدادهای دوران خود افراد ادیب و دانشمند را تشویق و مأمور به تدوین این رویدادها می‌کردند. بعدها با گسترش این گونه تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت.
۲۶. در این روش، مورخ با بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آنها، اقدام به تحلیل و تفسیر علل و آثار و پیامدهای آن واقعه می‌نماید. سه نمونه: تجارب الامم ← ابوعلی مسکویه - تاریخ بیهقی ← ابوالفضل بیهقی و مروج الذهب ← مسعودی
۲۷. زیرا اعراب در دوران پیش از اسلام به علم و دانش توجه چندانی نداشتند و در سراسر عربستان از مراکز علمی خبری نبود. حتی تعداد باسوادان مهم‌ترین شهر آن دیار یعنی مکه از تعداد انگشتان دست فراتر نمی‌رفت. برجسته‌ترین دستاورد فرهنگی اعراب در دوران جاهلیت شعر و شاعری بود.
۲۸. جهاد و دفاع وظیفه همه مسلمانان بود که توانایی انجام آن را داشتند. مسلمانان به خاطر حضور در سپاه و شرکت در جنگ حقوق نمی‌گرفتند اما از غنیمت‌های جنگی مهم خود را دریافت می‌کردند.
۲۹. زیرا در دوران خلافت عمر و عثمان درآمد‌های فراوانی از سرزمین‌های ثروتمندی که فتح شده بود به خزانه‌ی مسلمانان در مدینه سرازیر شد. به طوری که خلیفه دوم این درآمدها را به عنوان عطا یا میان مسلمانان توزیع کرد.
۳۰. عمر بن عبدالعزیز هشتمین خلیفه‌ی اموی، اصلاحات وی:
 ۱- توقف فتوحات ۲- نگرفتن جزیه از نومسلمانان ۳- جلوگیری از دشنام به علی (ع) که معاویه به اجبار رسم کرده بود ۴- بازگرداندن فدک به اهل بیت
۳۱. دوره خلافت عباسیان به دو دوره تقسیم می‌شود.
 الف) دوره نیرومندی و شکوفایی
 ب) دوره ضعف و تجربه
۳۲. جنبش‌ها با انگیزه خونخواهی ابومسلم و یا تکریم خاطره وی صورت گرفت: جنبش سنیاد / جنبش اسحاق ترک / جنبش استادسیس / جنبش ابن مقفع / جنبش تاریخی (دو جنبش کافی است)

۱. درست
۲. نادرست؛ در زمان امویان، درگیری و جنگ‌های زیادی میان مسلمانان و سپاه امپراتوری روم شرقی اتفاق افتاد.
۳. درست
۴. نادرست؛ اعراب مسلمان نخست در قادسیه سپاه ایران را به سختی شکست دادند.
۵. درست
۶. ظفرنامه / شاه اسماعیل اول
۷. مسعودی
۸. ابوبکر بن ابی قحافه
۹. دارالندوه
۱۰. عثمان
۱۱. پ) پیمان عقبه دوم
۱۲. ح) اهل صفه
۱۳. الف) پیمان‌نامه عمومی
۱۴. ب) تشکیل نیروی نظامی
۱۵. ج) اتمام رسالت خود
۱۶. ت) صلح حدیبیه
۱۷. کتاب سیاست‌نامه درباره شیوه کشورداری و مناسبات حکومت و مردم است.
۱۸. در تاریخ‌نگاری روایی، تاریخ‌نگاران، هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها نمی‌کردند و عیناً آن‌ها را ذکر می‌کردند.
۱۹. زیرا متکی به تشکیلات سیاسی، اداری و نظامی منظم و منسجمی نبود.
۲۰. تصویر مسیر هجرت رسول خدا از مکه به مدینه را نشان می‌دهد.
۲۱. فتح شام برای اعراب مسلمانان از اهمیت زیادی برخوردار بود زیرا؛ سرزمین شام نقطه اتصال زمینی و دریایی سه‌قاره اروپا، آسیا و آفریقا بود.